ประโยค ป.ธ.๖
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

๑. จีวรนิทาหเกนปิ ภณฺฑาคาริกสฺส ททมาเนน อิทํ กาลจีวรํ ฯเปฯ อิทํ มุขปุญฺฉนโจลนฺติ อาจิกฺขิตฺวา ว ทาตพฺพํ ฯ ภณฺฑาคาริเกนาปิ ตเถว วิสุ วิสุ สญฺญาณํ กตฺวา จเปตพฺพํ ฯ ตโต สงฺเฆน กาลจีวรํ อาหราติ วุตฺเต กาลจีวรเมว ทาตพฺพํ ฯเปฯ มุขปุญฺฉนโจลกํ อาหราติ วุตฺเต ตเทว ทาตพฺพํ ฯ อิติ ภควตา จีวรปฏิคฺคาหโก อนุญฺญาโต จีวรนิทาหโก อนุญฺญาโต ภณฺฑาคาริโก อนุญฺญาโต น พาหุลฺลิกตาย น อสนฺตุฏฐิยา อปิจ โข สงฺฆสฺสานุคฺคหาย ฯ สเจ หิ อาหฏาหฏํ คเหตฺวา ภิกฺขู ภาเชยฺยุ เนว อาหฏํ น อนาหฏํ น ทินฺนํ นาทินฺนํ น ลทฺธํ นาลทฺธํ ชาเนยฺยุ อาหฏาหฏํ เถราสเน วา ทเทยฺยุ ขณฺฑาขณฺฑํ วา ฉินฺทิตฺวา คณฺเหยฺยุ เอวํ สติ อยุตฺตปริโภโค จ โหติ น จ สพฺเพสํ สงฺคโห กโต ฯ ภณฺฑาคาเร ปน จีวรํ จเปตฺวา อุสฺสนฺนกาเล เอเกกสฺส ภิกฺขุโน ติจีวรํ วา เทฺว เทฺว วา เอเกกํ วา จีวรํ ทสฺสนฺติ ฯ ลทฺธาลทฺธํ ชานิสฺสนฺติ อลทฺธภาวํ ชานิตฺวา สงฺคหํ กาตุ มญฺญิสฺสนฺตีติ ฯ **(สมนฺตปาสาทิกาย นาม วินยฏฐกถา ตติโย ภาโค** หน้า ๒๓๐ - ๒๓๑)

๒. น ภิกฺขเว ภณฺฑาคาริโก วุฏฐาเปตพฺโพติ เอตฺถ อญฺเญปิ อวุฏฐาปนียา ชานิตพฺพา จตฺตาโร หิ น วุฏฐาเปตพฺพา วุฑฺฒตโร ภณฺฑาคาริโก คิลาโน สงฺฆโต ลทฺธเสนาสโนติ ฯ ตตฺถ วุฑฺฒตโร อตฺตโน วุฑฺฒตาย นวกตเรน น วุฏฐาเปตพฺโพ ภณฺฑาคาริโก สงฺเฆน สมฺมนฺนิตฺวา ภณฺฑาคารสฺส ทินฺนตาย คิลาโน อตฺตโน คิลานตาย สงฺโฆ ปน พหุสฺสุตสฺส อุทฺเทสปริปุจฺฉาทีหิ พหูปการสฺส ภารนิตฺถรกสฺส ผาสุกํ อาวาสํ อวุฏฐาปนียํ กตฺวา เทติ ตสฺมา โส อุปการตาย จ สงฺฆโต ลทฺธตาย จ น วุฏฐาเปตพฺโพติ ฯ **อุสฺสนฺนํ โหตีติ** พหุ ราสิกตํ โหติ ภณฺฑาคารํ น คณฺหาติ ฯ

สมฺมุขีภูเตนาติ อนฺโตอุปจารสีมายํ จิเตน ฯ **ภาเชตุนฺติ** กาลํ โฆสาเปตฺวา ปฏิปาฏิยา ภาเชตุ ฯ **โกลาหลํ อกาสีติ** อมฺหากํ อาจริยสฺส เทถ อุปชฺฌายสฺส เทถาติ เอวํ มหา-สทฺทมกาสิ ฯ จีวรภาชกงฺเคสุ สภาคานํ ภิกฺขูนํ อปาปุณนฺตมฺปิ มหคฺฆจีวรํ เทนฺโต ฉนฺทาคตึ คจฺฉติ นาม ฯ อญฺเญสํ วุฑฺฒตรานํ ปาปุณนฺตมฺปิ มหคฺฆํ จีวรํ อทตฺวา อปฺปคฺฆํ เทนฺโต โทสาคตึ คจฺฉติ นาม ฯ โมหมูฬฺโห จีวรทานวตฺถุ อชานนฺโต โมหาคตึ คจฺฉติ นาม ฯ มุขรานํ นวกานมฺปิ ภเยน อปาปุณนฺตเมว มหคฺฆจีวรํ เทนฺโต ภยาคตึ คจฺฉติ นาม ฯ โย เอวํ น คจฺฉติ สพฺเพสํ ตุลาภูโต ปมาณภูโต มชฺฌตฺโต โหติ สมฺมนฺนิตพฺโพ ฯ ภาชิตาภาชิตนฺติ เอตฺตกานิ วตฺถานิ ภาชิตานิ เอตฺตกานิ อภาชิตานีติ ชานนฺโต ภาชิตาภาชิตญฺจ ชาเนยฺยาติ วุจฺจติ ฯ **อุจฺจินิตฺวาติ** อิทํ ถูลํ อิทํ สณฺหํ อิทํ ฆนํ อิทํ ตนุกํ อิทํ ปริภุตฺตํ อิทํ อปริภุตฺตํ อิทํ ทีฆโต เอตฺตกํ อิทํ ปุถุลโต เอตฺตกนฺติ เอวํ วตฺถานิ วิจินิตฺวา ฯ **ตุลยิตฺวาติ** อิทํ เอตฺตกํ อคฺฆติ อิทํ เอตฺตกนฺติ เอวํ อคฺฆปริจฺเฉทํ กตฺวา ฯ **วณฺณาวณฺณํ กตฺวาติ** สเจ สพฺเพสํ เอเกกเมว ทส ทส อคฺฆนกํ ปาปุณาติ อิจฺเจตํ กุสลํ โน เจ ปาปุณาติ ยํ นว วา อฏฺฐ วา อคฺฆติ ตํ อญฺเญน เอกอคฺฆนเกน จ ทฺวิอคฺฆนเกน จ สทฺธึ พนฺธิตฺวา เอเตเนวุปาเยน สเม ปฏิวิเส ฯเปตฺวาติ อตฺโถ ฯ **(สมนฺตปาสาทิกาย นาม วินยฏฺฐกถา ตติโย ภาโค** หน้า ๒๓๑ - ๒๓๒)

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖
แปล มคธเป็นไทย

๑. ฝ่ายภิกษุเจ้าหน้าที่เก็บจีวร เมื่อจะมอบแก่ภิกษุเจ้าหน้าที่ผู้รักษาเรือนคลัง พึงบอกก่อนว่า นี้เป็นกาลจีวร, ฯลฯ นี้เป็นผ้าเช็ดหน้า ดังนี้แล้วจึงมอบให้ ฯ แม้ภิกษุเจ้าหน้าที่ผู้รักษาเรือนคลัง ก็พึงทำเครื่องหมายเก็บไว้เป็นแผนก ๆ อย่างนั้นเหมือนกัน ฯ ภายหลัง เมื่อสงฆ์สั่งว่า **"จงนำกาลจีวรมา"** พึงถวายเฉพาะกาลจีวรเท่านั้น ฯลฯ เมื่อสงฆ์สั่งว่า **" จงนำผ้าเช็ดหน้ามา"** พึงถวายเฉพาะผ้าเช็ดหน้านั้นเท่านั้น ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตภิกษุเจ้าหน้าที่รับจีวรไว้แล้ว ทรงอนุญาตภิกษุเจ้าหน้าที่เก็บจีวรไว้แล้วทรงอนุญาตภิกษุเจ้าหน้าที่ผู้รักษาเรือนคลังไว้แล้ว มิใช่เพื่อความเป็นผู้มักมาก มิใช่เพื่อความไม่สันโดษ, โดยที่แท้ ทรงอนุญาตไว้แล้ว เพื่อทรงอนุเคราะห์สงฆ์ ด้วยประการฉะนี้ ฯ

ก็ถ้าว่า ภิกษุทั้งหลาย จะพึงถือเอาจีวรที่ทายกนำมาแล้ว ๆ แบ่งกันไซร้, เธอทั้งหลาย จะไม่พึงรู้จักจีวรที่ทายกนำมาแล้ว ไม่พึงรู้จักจีวรที่ทายกยังมิได้นำมา ไม่พึงรู้จักจีวรที่ตนให้แล้ว ไม่พึงรู้จักจีวรที่ตนยังไม่ได้ให้ ไม่พึงรู้จักจีวรที่ตนได้แล้ว ไม่พึงรู้จักจีวรที่ตนยังไม่ได้, จะพึงถวายจีวรที่ทายกนำมาแล้ว ๆ ในเถรอาสน์ หรือจะพึงตัดเป็นท่อนน้อยท่อนใหญ่ถือเอา, เมื่อเป็นเช่นนี้ ย่อมมีการใช้สอยจีวรที่ไม่เหมาะสม และไม่ได้ทำความสงเคราะห์แก่ภิกษุทั้งหมด ฯ ก็แต่ว่า ภิกษุทั้งหลายเก็บจีวรไว้ในเรือนคลังแล้ว ในเวลาจีวรมีมากจักถวายจีวรแก่ภิกษุรูปละไตรก็ดี รูปละสองผืนก็ดี รูปละหนึ่งผืนก็ดี ฯ เธอทั้งหลายจักรู้จักจีวรที่ภิกษุได้แล้วและยังไม่ได้ ครั้นรู้ความที่จีวรซึ่งภิกษุยังไม่ได้ จักสำคัญเพื่อทำความสงเคราะห์กัน ฉะนั้นแล ฯ

๒. ในข้อว่า **น ภิกฺขเว ภณฺฑาคาริโก วุฏฺฐาเปตพฺโพ** (ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุไม่พึงย้ายภิกษุเจ้าหน้าที่ผู้รักษาเรือนคลัง) นี้ พึงทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้ :-

พึงรู้จักภิกษุที่ไม่ควรย้ายแม้อีกพวกหนึ่ง, จริงอยู่ ไม่ควรย้ายภิกษุ ๔ จำพวก คือ ภิกษุผู้แก่กว่า ๑ ภิกษุเจ้าหน้าที่ผู้รักษาเรือนคลัง ๑ ภิกษุผู้อาพาธ ๑ ภิกษุผู้ได้เสนาสนะจากสงฆ์ ๑ ฯ บรรดาภิกษุที่ไม่ควรย้าย ๔ จำพวกนั้น ภิกษุผู้แก่กว่า อันภิกษุผู้อ่อนกว่าไม่พึงย้าย เพราะความที่ท่านเป็นผู้แก่กว่าตน, ภิกษุเจ้าหน้าที่ผู้รักษาเรือนคลัง ไม่พึงย้าย เพราะความที่เรือนคลังอันสงฆ์สมมติมอบให้แล้ว, ภิกษุผู้อาพาธ ไม่พึงย้าย เพราะความที่เธอเป็นผู้อาพาธ, แต่ว่า สงฆ์มอบที่อยู่อันสำราญ กระทำให้เป็นสถานที่ไม่ต้องย้าย แก่ภิกษุผู้เป็นพหุสูต มีอุปการะมาก ด้วยอุทเทศและปริปุจฉาเป็นต้น ผู้ช่วยภาระ, เพราะฉะนั้นภิกษุผู้เป็นพหุสูตนั้น ไม่พึงย้าย เพราะความที่เธอเป็นผู้มีอุปการะ และเพราะความที่เสนาสนะเป็นของอันเธอได้จากสงฆ์ ฉะนี้แล ฯ สองบทว่า **อสฺสนฺนำ โหติ** ความว่า จีวรมีมาก ต้องจัดกองไว้ คือ เรือนคลังไม่จุพอ ฯ บทว่า **สมฺมุขีภูเตน** คือ ผู้ยืนอยู่ภายในอุปจารสีมา ฯ บทว่า **ภาเชตุ** ความว่า เพื่อให้ประกาศเวลาแล้ว แจกกันตามลำดับ ฯ สองบทว่า **โกลาหลำ อกาสิ** ความว่า ได้ทำเสียงดังอย่างนี้ว่า **“ท่าน จงให้แก่อาจารย์ของพวกเรา, ท่านจงให้แก่อุปัชฌาย์ของพวกเรา”** ฯ

ในองค์ของภิกษุเจ้าหน้าที่แจกจีวร พึงทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้ :-

ภิกษุเจ้าหน้าที่แจกจีวร เมื่อถวายจีวรซึ่งมีราคามาก แม้ที่ยังไม่ถึง (ลำดับ) แก่ภิกษุทั้งหลายผู้ชอบพอกัน ชื่อว่าถึงฉันทาคติ (ลำเอียงเพราะชอบ) ฯ เมื่อไม่ถวายจีวรซึ่งมีราคามาก แม้ที่ถึง แก่ภิกษุผู้แก่กว่าเหล่าอื่น แต่ถวายจีวรซึ่งมีราคาน้อย ชื่อว่าถึงโทสาคติ (ลำเอียงเพราะชัง) ฯ ภิกษุผู้หลงด้วยความเขลา เมื่อไม่รู้จักธรรมเนียมการถวายจีวร ชื่อว่าถึงโมหาคติ (ลำเอียงเพราะหลง) เมื่อถวายจีวรซึ่งมีราคามาก ที่ยังไม่ทันถึงนั่นแล แม้แก่ภิกษุใหม่ทั้งหลาย ผู้มีปากกล้า เพราะความกลัว ชื่อว่าถึงภยาคติ (ลำเอียงเพราะกลัว) ฯ ภิกษุใดไม่ถึงอคติอย่างนั้น คือ เป็นผู้เที่ยงตรง เป็นผู้พอดี เป็นผู้วางตนเป็นกลางต่อภิกษุทั้งปวง, ภิกษุเห็นปานนี้สงฆ์ควรสมมติ ฯ

บทว่า **ภาชิตาภาชิตํ** ความว่า ภิกษุผู้รู้อยู่ว่า “**ผ้าแจกไปแล้วจำนวนเท่านี้, ยังมิได้แจกจำนวนเท่านี้**” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “**รู้จักผ้าที่แจกแล้ว และยังมิได้แจก**“ ฯ บทว่า **อุจฺจินิตฺวา** ความว่า คัดเลือกผ้าทั้งหลายอย่างนี้ว่า ผ้าผืนนี้เนื้อหยาบ ผืนนี้เนื้อละเอียด ผืนนี้เนื้อแน่น ผืนนี้เนื้อบาง ผืนนี้ใช้แล้ว ผืนนี้ยังไม่ได้ใช้ ผืนนี้ยาวเท่านี้ ผืนนี้กว้างเท่านี้ ฯ บทว่า **ตุลยิตฺวา** ความว่าทำการกำหนดราคาอย่างนี้ว่า ผ้าผืนนี้ตีราคาเท่านี้ ฯ สองบทว่า **วณฺณาวณฺณํ กตฺวา** ความว่า ถ้าผ้าแต่ละผืนนั่นแล ซึ่งมีราคาผืนละสิบกหาปณะย่อมทั่วถึงแก่ภิกษุทั้งหมด, การทั่วถึงอย่างนั้นนั่น เป็นการดี, ถ้าไม่ทั่วถึง, ผ้าผืนใด ตีราคาเก้ากหาปณะหรือแปดกหาปณะ, เอาผ้าผืนนั้นรวมกับผืนอื่นซึ่งมีราคาหนึ่งกหาปณะ และมีราคาสองกหาปณะ จัดส่วนเท่า ๆ กัน โดยอุบายนี้แล ฯ